

Ινστιτούτο Prolepsis

Διεύθυνση: Φραγκοκλησιάς 8
Μαρούσι, Αθήνα, Τ.Κ. 15125
Τηλέφωνο: 210 - 6255700
Fax: 210 – 6106810

Email: info@prolepsis.gr

Αρ. Πρωτ.:

Ημερομηνία: 26/04/2017

ΠΡΟΣ: Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης του έργου της υπ' αριθ. 192/2016 απόφασης του δημοτικού συμβουλίου του δήμου Βόρειας Κυνουρίας

Δελτίο Νο2 Οικονομικών στοιχείων και πεπραγμένων του έργου: «Εφαρμογή του Προγράμματος Σίτισης και Προώθησης Υγιεινής Διατροφής-ΔΙΑΤΡΟΦΗ σε μαθητές σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας για το σχολικό έτος 2016-2017»,

Η υπογεγραμμένη Αθηνά Λινού νόμιμος εκπρόσωπος της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας Προληπτικής, Περιβαλλοντικής και Εργασιακής Ιατρικής με διακριτικό τίτλο « **Ινστιτούτο Prolepsis**»,

Έχοντας υπόψη:

1. Την υπ' αριθμ. 192/2016 (ΑΔΑ: 71ΛΧΩ9Ψ-99Ρ) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου της Βόρειας Κυνουρίας, με θέμα «Λήψη απόφασης για την έγκριση πλαισίου συνεργασίας του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και του «Ινστιτούτου Prolepsis», για την εφαρμογή του προγράμματος ΔΙΑΤΡΟΦΗ που αφορά τη σίτιση και προώθηση υγιεινής διατροφής σε όλους τους μαθητές των Σχολείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, για το σχολικό έτος 2016-2017. Έγκριση σύναψης προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και του «Ινστιτούτου Prolepsis» για το έργο «Εφαρμογή του προγράμματος σίτισης και προώθησης υγιεινής διατροφής – ΔΙΑΤΡΟΦΗ σε μαθητές Σχολείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, για το σχολικό έτος 2016-2017», καθώς και την υπ' αριθ. 302/2016 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας
2. Την υπ' αριθμ. 312/2016 (ΑΔΑ: 697ΘΩ9Ψ-ΙΙΜ) Απόφαση Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας με θέμα «Ψήφιση πίστωσης και έγκριση δαπάνης προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και του Ινστιτούτου Prolepsis για το έργο: Εφαρμογή του προγράμματος σίτισης και προώθησης υγιεινής διατροφής – ΔΙΑΤΡΟΦΗ σε μαθητές Σχολείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, για το σχολικό έτος 2016 – 2017».
3. Την υπ' αριθμ. 16/2017 (ΑΔΑ: 7ΘΣΠΩ9Ψ-ΕΑΑ) Απόφαση Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας με θέμα «Ψήφιση πιστώσεων και έγκριση δαπανών συνεχιζόμενων προμηθειών και υπηρεσιών καθώς και οφειλών».
4. Την υπ' αριθ. 669/706741-0 / 9– 11 - 2016 εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης του έργου, της Εθνικής Τράπεζας.
5. Την από 21/10/2016 προγραμματική σύμβαση μεταξύ του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και του Ινστιτούτου Prolepsis.

Βεβαιώνω

Ότι κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Μαρτίου 2017 η υλοποίηση του έργου: «Εφαρμογή του Προγράμματος Σίτισης και Προώθησης Υγιεινής Διατροφής – ΔΙΑΤΡΟΦΗ σε μαθητές Σχολείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας για το σχολικό έτος 2016 – 2017» εκτελέστηκε επιτυχώς και

σύμφωνα με τα όσα διαλαμβάνονται στην από 21/10/2016 Προγραμματική Σύμβαση που υπογράφηκε μεταξύ του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και του Ινστιτούτου Prolepsis.

Συγκεκριμένα, έχουν πραγματοποιηθεί οι εξής ενέργειες όπως παρατίθενται στον Πίνακα 1 και περιγράφονται παρακάτω:

Πίνακας 1: Πίνακας αποτύπωσης εργασιών

A/A	Ενέργεια	Έναρξη	Λήξη
i.	Καθημερινή διανομή γευμάτων στα σχολεία του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας	09/01/2017	31/03/2017
ii.	Σχεδιασμός Διαιτολογίου	09/01/2017	31/03/2017
iii.	Διασφάλιση Ποιότητας	09/01/2017	31/03/2017
iv.	Παρακολούθηση διαδικασιών εφαρμογής και έλεγχος στα σχολεία του Δήμου Κυνουρίας	09/01/2017	31/03/2017
v.	Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού	09/01/2017	31/03/2017
vi.	Αξιολόγηση Προγράμματος – Ποσοτική ανάλυση (Προκαταρκτικά αποτελέσματα)	09/01/2017	31/03/2017
vii.	Αξιολόγηση Προγράμματος – Ποιοτική ανάλυση (Προκαταρκτικά αποτελέσματα)	09/01/2017	31/03/2017

i) Καθημερινή διανομή γευμάτων στα σχολεία του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας

Κατά την περίοδο 09/01/2017 έως και 31/03/2017 διανεμήθηκαν **23.506** γεύματα. Αναλυτικός πίνακας με τον αριθμό των διανεμηθέντων γευμάτων ανά σχολείο επισυνάπτεται στο Παράρτημα Ι.

ii) Σχεδιασμός Διαιτολογίου

Ο σχεδιασμός του διαιτολογίου, ο οποίος πραγματοποιείται από την επιστημονική ομάδα του Ινστιτούτου και συνεργάτες από πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού, είναι διαρκής με στόχο: α) την επιλογή και τον βέλτιστο συνδυασμό των γευμάτων για την εξασφάλιση της καλύτερης κάλυψης των ημερήσιων αναγκών των μαθητών σε ενέργεια και θρεπτικά συστατικά (βλ. παρακάτω υποκεφάλαιο *Ενέργεια και θρεπτικά συστατικά*), β) την προώθηση των υγιεινών διατροφικών επιλογών και γ) τη συνεχή βελτίωση των γευμάτων, ώστε να υπάρχει θετική ανταπόκριση από τους μαθητές. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιείται καθημερινός έλεγχος και καταγραφή της ανταπόκρισης των μαθητών στα διατεθέντα γεύματα.

Συγκεκριμένα, κατά τους πρώτους τρεις μήνες υλοποίησης του έργου (Νοέμβριος 2016 – Ιανουάριος 2017), είχαν καταγραφεί παρατηρήσεις των εμπλεκόμενων (διευθυντών, εκπαιδευτικών, γονέων και μαθητών), καθώς και του συνεργάτη συντονιστή στα σχολεία της περιοχής αναφορικά με την αρέσκεια των διατεθέντων γευμάτων. Την τρέχουσα περίοδο αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψιν τις παρατηρήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν βελτιωτικές ενέργειες ώστε να ενισχυθεί η ποικιλία του διαιτολογίου και η αρέσκεια των γευμάτων από τους μαθητές.

Αναλυτικότερα, το διαιτολόγιο περιλάμβανε γεύματα που ήδη είχαν διατεθεί κατά το προηγούμενο διάστημα εφαρμογής και ήταν αποδεκτά από τους μαθητές, όπως τοστ/σάντουιτς ολικής άλεσης με ημίσκληρο τυρί και λαχανικά, και σάντουιτς με κοτόπουλο ή αυγό. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν οι εξής βελτιωτικές ενέργειες:

- προσθήκη νέων υλικών και τροφίμων, όπως η σως ελαιόλαδου, το σταφιδόψωμο και το γιαούρτι ή γιαούρτι με μέλι.
- βελτιώσεις σε διάφορα είδη όπως πίτες λαχανικών με ή χωρίς τυρί (φέτα/μυζήθρα) όσον αφορά τη σύσταση και τη μορφή τους, ώστε να είναι πιο αρεστές στα παιδιά και να αυξηθεί η κατανάλωσή τους. Αντίστοιχες βελτιώσεις ως προς τη σύσταση πραγματοποιήθηκαν και στα διάφορα είδη ψωμιού.
- αναπροσαρμογή στη συχνότητα διάθεσης και στους συνδυασμούς υλικών ορισμένων γευμάτων όπως προσθήκη τυριού ή σως ελαιόλαδου στο σάντουιτς με κοτόπουλο ή αυγό και αύξηση της συχνότητας διάθεσης γαλακτοκομικών από 2 σε 3 φορές την εβδομάδα (δύο φορές γάλα και μία γιαούρτι ή γιαούρτι με μέλι).

Τέλος, σε καθημερινή βάση διατέθηκαν φρέσκα φρούτα όπως μήλα (διάφορες ποικιλίες), πορτοκάλια, και μπανάνες.

Τα αναλυτικά διαιτολόγια παρατίθενται στο Παράρτημα II.

Ενέργεια και θρεπτικά συστατικά

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το μέσο εύρος κάλυψης των ημερήσιων αναγκών σε ενέργεια, μακροθρεπτικά και μικροθρεπτικά συστατικά με βάση τα γεύματα που διανεμήθηκαν την περίοδο Ιανουάριος-Μάρτιος 2017:

Ιανουάριος-Μάρτιος	Ενέργεια (kcal)	Πρωτεΐνες (gr)	Διατ. ίνες (gr)	Βιτ. Α (μg)	Βιτ. Ε (mg)	Βιτ. C (mg)	Φυλλικό οξύ (μg)	Ασβέστιο (mg)	Σίδηρος (mg)
% κάλυψης ημερήσιων αναγκών των μαθητών	22-31	38-52	37-42	25-34	17-20	66-99	33-48	46-50	39-59

iii) Διασφάλιση Ποιότητας

Στο πλαίσιο της διασφάλισης της τήρησης των κανόνων υγιεινής και ποιότητας των γευμάτων πραγματοποιούνταν καθημερινός έλεγχος τυχαίων δειγμάτων ως προς οργανοληπτικούς (χρώμα, υφή, οσμή, γεύση) και μακροσκοπικούς (εμφάνιση, βάρος, στοιχεία επί της ετικέτας, κλπ.) χαρακτήρες. Γενικά δεν αντιμετωπίστηκαν ζητήματα υγιεινής και ποιότητας των γευμάτων.

Στις 23.01 πραγματοποιήθηκε απροειδοποίητη επίσκεψη στον προμηθευτή της Β. Κυνουρίας, με τη συνολική εικόνα της εταιρίας ως προς τους κανόνες υγιεινής του προσωπικού, της εγκατάστασης κλπ., να κρίνεται ικανοποιητική και σύμφωνη με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

Τέλος, εστάλησαν δείγματα σε Συνεργαζόμενο Διαπιστευμένο Εργαστήριο Ανάλυσης Τροφίμων (Παράρτημα III) που ελήφθησαν τυχαία και με όλους τους προβλεπόμενους κανόνες τόσο από τις διανομές στα σχολεία, όσο κι από την απευθείας επίσκεψη στον προμηθευτή. Τα αποτελέσματα ήταν εντός των προδιαγραφών.

iv) Παρακολούθηση διαδικασιών εφαρμογής του Προγράμματος ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Από τις 09/01/2017 έως τις 31/03/2017 στο πλαίσιο της παρακολούθησης των διαδικασιών και της γενικότερης εφαρμογής του Προγράμματος ΔΙΑΤΡΟΦΗ στο Δήμο Κυνουρίας, πραγματοποιήθηκαν από τον υπεύθυνο συντονιστή της περιοχής **76** προγραμματισμένες και έκτακτες επισκέψεις σε σχολεία και **43** τηλεφωνικές επικοινωνίες με Διευθυντές, Υπεύθυνους Προγράμματος και υπεύθυνους κυλικείων.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της παρακολούθησης της υλοποίησης του έργου στα σχολεία της περιοχής στις 31.01 μέλη του Ινστιτούτου πραγματοποίησαν επίσκεψη στα σχολεία της Β. Κυνουρίας για συναντήσεις με διευθυντές και εκπαιδευτικούς. Γενικά, καταγράφηκε θετική διάθεση και μεγαλύτερος βαθμός ικανοποίησης ως προς τις αλλαγές και τις βελτιώσεις που πραγματοποιήθηκαν τόσο στα διανεμηθέντα γεύματα όσο και στην ποικιλία των επιλογών του διαιτολογίου. Αντίστοιχη θετική ανταπόκριση καταγράφηκε και από το συνεργάτη συντονιστή της περιοχής κατά τις επισκέψεις του στα σχολεία της περιοχής.

ν) Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού

Κατά τους μήνες Ιανουάριο-Μάρτιο 2017 πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω ενέργειες αναφορικά με τις δράσεις για την προώθηση της υγιεινής διατροφής:

- **Εκπαιδευτικό παραμύθι (Νηπιαγωγείο & Α' – Γ' Δημοτικού):** ολοκληρώθηκε η ανάπτυξη του περιεχομένου του εκπαιδευτικού παραμυθιού και σε εξέλιξη βρίσκεται ο γραφιστικός σχεδιασμός του.
- **Διαδραστική ομιλία (ΣΤ' Δημοτικού):** ολοκληρώθηκε η ανάπτυξη του περιεχομένου της ομιλίας για τη δράση "Skype in the classroom", ενώ σε τελικό στάδιο βρίσκεται και ο γραφιστικός σχεδιασμός της.
- **Εκπαιδευτικό βίντεο (Δ'-ΣΤ' Δημοτικού):** Σε εξέλιξη βρίσκεται η ανάπτυξη του περιεχομένου για το εκπαιδευτικό βίντεο, το οποίο αφορά σε ορθές πρακτικές για την επιλογή των τροφίμων, και συγκεκριμένα:
 - Το σενάριο διαδραματίζεται σε μία κουζίνα, με πρωταγωνιστές τα παιδιά και τη μητέρα τους, οι οποίοι μέσα από την προετοιμασία και την κατανάλωση γευμάτων θα μάθουν αναφορικά με υγιεινές επιλογές για το πρωινό, το δεκατιανό και το μεσημεριανό/βραδινό, καθώς και άλλα θέματα σχετικά με τις καθημερινές διατροφικές τους επιλογές.
 - Στο πλαίσιο του παραπάνω σεναρίου, παρεμβάλλονται ερωτήσεις και σχόλια σχετικά με την υγιεινή διατροφή, με διαθέσιμο χρόνο που θα επιτρέπει την ενεργό συμμετοχή των μαθητών.
- **Αφίσες (όλες οι τάξεις):** Ολοκληρώθηκε η ανάπτυξη περιεχομένου για τις αφίσες των δημοτικών σχολείων. Στις αφίσες μεταξύ άλλων δίνεται έμφαση στην προώθηση της σωματικής δραστηριότητας.

Το σύνολο του εκπαιδευτικού υλικού που έχει αναπτυχθεί για τη φετινή σχολική χρονιά, έχει αποσταλεί στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ώστε να χορηγηθεί η σχετική άδεια για την υλοποίηση των δράσεων στα σχολεία. Ο φάκελος αίτησης υπεβλήθη στις 14/2/2017 και αναμένεται η σχετική αδειοδότηση.

vi) Ποσοτική ανάλυση

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του έργου πραγματοποιείται ποσοτική ανάλυση δεδομένων μέσω ερωτηματολογίων, τα οποία διανέμονται στους γονείς των μαθητών κατά την έναρξη και λήξη του έργου. Ενδεικτικά, μέσω των ερωτηματολογίων γίνεται καταγραφή δημογραφικών στοιχείων και κοινωνικό-οικονομικών χαρακτηριστικών, της ανάγκης, των διατροφικών συνηθειών, της ποιότητας ζωής και άλλων παραμέτρων.

Το σχολικό έτος 2016-2017 συμμετέχουν στο Πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ για 1^η φορά όλα τα δημοτικά σχολεία (7 σχολεία) του Δήμου Β. Κυνουρίας (συνολικός πληθυσμός: 10.341 κάτοικοι – απογραφή 2011), στα οποία φοιτούν συνολικά 438 μαθητές. Τα ερωτηματολόγια έναρξης που συμπληρώθηκαν από τους γονείς των μαθητών στα πλαίσια του Προγράμματος ΔΙΑΤΡΟΦΗ για το σχολικό έτος 2016-2017 ήταν 310. Τα ποσοστά απαντητικότητας εκτιμώνται στο 70,8% και χαρακτηρίζονται ως αρκετά υψηλά.

Στον παρακάτω πίνακα 2 παρουσιάζονται τα προκαταρκτικά αποτελέσματα από τα ερωτηματολόγια έναρξης που συλλέχθηκαν:

Πίνακας 2: Προκαταρκτικά αποτελέσματα από τα ερωτηματολόγια έναρξης για τα 7 σχολεία του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Αριθμός ερωτηματολογίων	310
Δημογραφικά χαρακτηριστικά	
% οικογενειών με 3 ή περισσότερα τέκνα	26,7 %
% οικογενειών που ο πατέρας έχει γεννηθεί στην Ελλάδα	84,9 %
% οικογενειών που η μητέρα έχει γεννηθεί στην Ελλάδα	79,4 %
% οικογενειών με 4 ή περισσότερα τέκνα	5,9%
% μαθητών των οποίων ο πατέρας έχει ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση (μέχρι και Γυμνάσιο)	16,0 %
% μαθητών των οποίων η μητέρα έχει ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση (μέχρι και Γυμνάσιο)	11,0%
% μαθητών των οποίων ο πατέρας έχει ολοκληρώσει το Δημοτικό	11,2%
% μαθητών των οποίων η μητέρα έχει ολοκληρώσει το Δημοτικό	3,1%
% μαθητών που ζουν είτε με μόνο έναν από τους γονείς τους είτε με κανέναν από τους γονείς τους	9,0 %
Κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά	
% μαθητών των οποίων τουλάχιστον ο ένας γονέας δεν έχει κάποιο εισόδημα (π.χ. μισθό, σύνταξη)	51,7 %
% μαθητών των οποίων και οι δύο γονείς δεν έχουν κάποιο εισόδημα (π.χ. μισθό, σύνταξη)	3,2 %
% μαθητών που δεν καλύπτονται από κάποιο ασφαλιστικό ταμείο-φορέα	4,7 %
% οικογενειών στις οποίες υπήρξε διακοπή σύνδεσης του ηλεκτρικού ρεύματος το τελευταίο έτος για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της μιας εβδομάδας	2,0 %
% οικογενειών που αντιμετωπίζουν επισιτιστική ανασφάλεια	36,2 %
% οικογενειών που αντιμετωπίζουν επισιτιστική ανασφάλεια με πείνα	16,7 %
Δείκτης Οικονομικής Ευμάρειας	
Χαμηλός	16,2 %
Μέτριος	62,4 %
Υψηλός	21,4 %
Διατροφικές συνήθειες και υγιής τρόπος ζωής	
% μαθητών που δεν γυμνάζονται ή που γυμνάζονται λιγότερο από 1 ώρα την εβδομάδα, εκτός σχολείου (π.χ. γυμναστήριο, σχολή χορού, ποδόσφαιρο, ποδήλατο, μπάσκετ, κ.τ.λ.)	15,3 %
% μαθητών που δεν τρώνε πρωινό ή τρώνε σπάνια πρωινό, πριν το σχολείο	13,7 %
% μαθητών που δεν τρώνε ή τρώνε το πολύ 1 φορά την εβδομάδα ψωμί ολικής αλέσεως	72,2 %
% μαθητών που δεν τρώνε ή τρώνε το πολύ 1 φορά την εβδομάδα ωμά λαχανικά	13,4 %
% μαθητών που δεν τρώνε ή τρώνε το πολύ 1 φορά την εβδομάδα βραστά λαχανικά	50,5 %
% μαθητών που δεν τρώνε ή τρώνε το πολύ 1 φορά την εβδομάδα φρούτα	2,3 %
% μαθητών που δεν τρώνε ή τρώνε το πολύ 1 φορά την εβδομάδα γάλα ή/και γιαούρτι	6,5 %
% μαθητών με χαμηλή ποιότητα διατροφής ή που απαιτείται βελτίωση για προσαρμογή στη Μεσογειακή Διατροφή	82,9 %

Δείκτης Μάζας σώματος	
% λιποβαρών μαθητών	10,2 %
% νορμοβαρών μαθητών	59,1 %
% υπέρβαρων μαθητών	22,2 %
% παχύσαρκων μαθητών	8,4%
Ποιότητα ζωής σχετιζόμενη με την υγεία (PedsQL)	
% μαθητών με προβλήματα σωματικής υγείας	4,7 %
% μαθητών με προβλήματα συναισθηματικής υγείας	20,3 %
% μαθητών με προβλήματα με τις κοινωνικές δραστηριότητες	10,1 %
% μαθητών με προβλήματα με τις σχολικές δραστηριότητες	12,3 %
% μαθητών με χαμηλό γενικό δείκτη ποιότητας ζωής που σχετίζεται με την υγεία	4,7 %

Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Το 26,7% των οικογενειών έχει 3 ή περισσότερα τέκνα, ενώ το ποσοστό των οικογενειών που έχουν 4 ή περισσότερα παιδιά είναι 5,9%. Το ποσοστό των οικογενειών του δείγματος που ο πατέρας έχει γεννηθεί στην Ελλάδα (84,9%) είναι λίγο μεγαλύτερο από το ποσοστό των οικογενειών που η μητέρα έχει γεννηθεί στην Ελλάδα (79,4%). Αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης των πατέρων των μαθητών, το 16,0% έχει ολοκληρώσει το Γυμνάσιο και το 11,2% το Δημοτικό, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για τις μητέρες είναι μικρότερα (11,0% και 3,1% αντίστοιχα). Το 9,0% των μαθητών ζει είτε με κανέναν είτε με έναν από τους δύο γονείς του.

Κοινωνικό-οικονομικά χαρακτηριστικά

Αναφορικά με την οικονομική κατάσταση των γονέων, σε λίγο περισσότερες από τις μισές οικογένειες (51,7%) ο ένας από τους δύο γονείς δεν έχει εισόδημα (είτε από εργασία, είτε από σύνταξη), ενώ στο 3,2% δεν έχει εισόδημα κανένας από τους δύο γονείς. Το 4,7% των μαθητών δεν έχει κάλυψη από κάποιο ασφαλιστικό φορέα, ενώ στο 2,0% των οικογενειών υπήρξε διακοπή σύνδεσης του ηλεκτρικού ρεύματος το τελευταίο έτος για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της μίας εβδομάδας. Το 36,2% των οικογενειών αντιμετώπιζε επισιτιστική ανασφάλεια και το 16,7% επισιτιστική ανασφάλεια με πείνα.

Δείκτης Οικονομικής Ευμάρειας

Αναφορικά με την οικονομική ευμάρεια των οικογενειών, η οποία υπολογίζεται βάσει του δείκτη FAS (Family Affluence Scale), μετά τη κατηγοριοποίησή τους σε τρία επίπεδα -«χαμηλό», «μεσαίο», «υψηλό»- παρατηρείται ότι οι περισσότερες οικογένειες του δείγματος (62,4%) χαρακτηρίζονται ως «μεσαίου επιπέδου». Το ποσοστό των οικογενειών με «υψηλό» επίπεδο διαβίωσης είναι 21,4% ενώ το ποσοστό των οικογενειών με «χαμηλό» επίπεδο διαβίωσης είναι 16,2%.

Διατροφικές συνήθειες και υγιής τρόπος ζωής

Αναφορικά με τη σωματική δραστηριότητα, το 15,3% δεν γυμνάζεται ή γυμνάζεται λιγότερο από μία ώρα την εβδομάδα εκτός σχολείου. Επιπλέον, συλλέχθηκαν στοιχεία για τις διατροφικές συνήθειες των μαθητών. Η πλειοψηφία των μαθητών δεν τρώει ή τρώει το πολύ μία φορά την εβδομάδα ψωμί ολικής αλέσεως (72,2%) ή βραστά λαχανικά (50,5%). Το 13,7% των μαθητών δεν τρώει ή τρώει σπάνια πρωινό πριν το σχολείο, ενώ το 6,5% των μαθητών δεν τρώνε ή τρώνε το πολύ μία φορά την εβδομάδα γάλα ή/και γιαούρτι. Τέλος, λίγοι είναι οι μαθητές που δεν τρώνε ή τρώνε το πολύ μία φορά εβδομαδιαίως ωμά λαχανικά (13,4%) ή φρούτα (2,3%).

Επίσης, εξετάστηκε κατά πόσο η διατροφή των μαθητών ακολουθεί τα πρότυπα της Μεσογειακής διατροφής, για την καταγραφή της οποίας χρησιμοποιήθηκε το εργαλείο μέτρησης της ποιότητας Μεσογειακής Διατροφής Mediterranean Diet Quality Index, ή αλλιώς KIDMED. Παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών (82,9%) έχει είτε πολύ χαμηλή ποιότητα διατροφής είτε απαιτείται βελτίωση της διατροφής του για προσαρμογή της στα πρότυπα της Μεσογειακής διατροφής.

Δείκτης Μάζας σώματος

Με βάση τα στοιχεία που έδωσαν οι γονείς για το ύψος και το βάρος των μαθητών, υπολογίστηκε ο δείκτης μάζας σώματος (ΔΜΣ, με μονάδες kg/m²), λαμβάνοντας επίσης υπόψη το φύλο και την ηλικία τους. Ο ΔΜΣ χρησιμοποιήθηκε για την ταξινόμηση των μαθητών στις παρακάτω κατηγορίες: λιποβαρείς, φυσιολογικού σωματικού βάρους, υπέρβαροι και παχύσαρκοι.

Βάσει των αποτελεσμάτων, η πλειοψηφία (59,1%) άνηκε στην κατηγορία φυσιολογικού σωματικού βάρους, ενώ το 22,2% κατατάχθηκε στην κατηγορία των υπέρβαρων. Επιπλέον στις δύο ακραίες κατηγορίες των λιποβαρών και παχύσαρκων, κατατάχθηκε το 10,2% και το 8,4% αντίστοιχα.

Ποιότητα ζωής σχετιζόμενη με την υγεία (PedsQL)

Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε επίσης τις ερωτήσεις του σταθμισμένου ερωτηματολογίου εκτίμησης της ποιότητας ζωής στην παιδική ηλικία Pediatric Quality of Life (PedsQL), σκοπός του οποίου είναι η μέτρηση με κατάλληλους δείκτες της ποιότητας ζωής των μαθητών που σχετίζεται με την υγεία. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει τέσσερις υπο-ενότητες: της σωματικής υγείας, της συναισθηματικής υγείας, της κοινωνικής λειτουργίας και της σχολικής λειτουργίας των μαθητών.

Με βάση τους δείκτες αυτούς, προκύπτει ότι το 4,7% των μαθητών έχει κακή ποιότητα ζωής που σχετίζεται με την υγεία. Περίπου το 1/4 των μαθητών (20,3%) αντιμετωπίζει προβλήματα συναισθηματικής υγείας, το 12,3% αντιμετωπίζει προβλήματα με τις σχολικές δραστηριότητες, ενώ ένα μικρότερο ποσοστό μαθητών (10,1%) αντιμετωπίζει προβλήματα με τις κοινωνικές δραστηριότητες. Προβλήματα σωματικής υγείας εμφανίζει μόνο το 4,7% του συνόλου των παιδιών του προγράμματος.

vii) Ποιοτική ανάλυση

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του έργου πραγματοποιείται και ποιοτική ανάλυση με στόχο:

- i. Την κατανόηση των αντιλήψεων και των στάσεων των ίδιων των ωφελουμένων αναφορικά με το Πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ
- ii. Τη διερεύνηση των επιπτώσεων του Προγράμματος και των παραγόντων που τις επηρεάζουν
- iii. Τη βελτιστοποίηση της μεθοδολογίας εφαρμογής του Προγράμματος μέσω της κατανόησης των εμπειριών και των αναγκών των ίδιων των εμπλεκόμενων (διευθυντές, εκπαιδευτικοί, γονείς).

Η ποιοτική διερεύνηση στα σχολεία του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας πραγματοποιήθηκε, τον Ιανουάριο του 2017, με τη μέθοδο των ομάδων εστιασμένης συζήτησης (focus group). Η συγκεκριμένη μεθοδολογία επιλέχθηκε καθώς η εφαρμογή της δίνει τη δυνατότητα ταυτόχρονης παρουσίασης των απόψεων των συμμετεχόντων και ανάδειξης των σημαντικότερων θεμάτων, έτσι όπως τα αντιλαμβάνονται και τα ιεραρχούν οι ίδιοι.

Αναλυτικότερα, η διερεύνηση περιλάμβανε τη διεξαγωγή τριών (3) ομαδικών συζητήσεων (1 για κάθε ομάδα-στόχο, διευθυντές, εκπαιδευτικοί, γονείς), διάρκειας 90 λεπτών έκαστη, στις οποίες συμμετείχαν 6-10 άτομα. Οι ομαδικές συζητήσεις φιλοξενήθηκαν στο 12/Θεσίο Δημοτικό Άργους.

Για τη διεξαγωγή των ομάδων εστιασμένης συζήτησης χρησιμοποιήθηκε οδηγός συζήτησης που συντάχθηκε από την ερευνητική ομάδα του Ινστιτούτου (Παράρτημα IV). Ενδεικτικά τα θέματα που διερευνήθηκαν ήταν τα ακόλουθα:

- Εκφάνσεις της επισιτιστικής ανασφάλειας
- Εκφάνσεις της υγιεινής διατροφής
- Στάσεις και συμπεριφορές των ωφελουμένων αναφορικά με το Πρόγραμμα
- Επιπτώσεις του Προγράμματος
- Εικόνα του Προγράμματος
- Προτάσεις εμπλεκόμενων

Η ανάλυση των δεδομένων της ποιοτικής αξιολόγησης βρίσκεται σε εξέλιξη. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί πως οι συμμετέχοντες από όλες τις ομάδες-στόχους τόνισαν τη σημασία του Προγράμματος: για (α) τις οικογένειες των μαθητών που πλήττονται περισσότερο κατά την παρατεταμένη περίοδο της οικονομικής κρίσης, και (β) την προώθηση της υγιεινής διατροφής στο σύνολο των μαθητών. Επίσης, αναφέρθηκαν στον ευρύτερα κοινωνικό του χαρακτήρα, καθώς μειώνει τον κοινωνικό στιγματισμό των μαθητών και των οικογενειών τους λόγω της συμμετοχής όλων των μαθητών στο Πρόγραμμα, χωρίς εξαιρέσεις. Σημειώνεται ότι, υπήρξαν αναφορές για δυσαρέσκεια των μαθητών αναφορικά με το διαιτολόγιο του Προγράμματος κατά τους πρώτους δύο μήνες εφαρμογής του.

Τον Μάιο του 2017 έχει προγραμματιστεί η πραγματοποίηση επαναληπτικών ομάδων εστιασμένης συζήτησης στα σχολεία της περιοχής προκειμένου να διερευνηθεί πιο διεξοδικά η στάση των συμμετεχόντων ως προς το Πρόγραμμα.

Όλα τα στοιχεία τεκμηρίωσης της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των ενεργειών που περιγράφονται ανωτέρω, τηρούνται από το Ινστιτούτο Prolepsis.